נמ א טוש"ע י"ד סימן

ג טוש"ע י"ד סי׳ כנ

ב שם סעיף ד:

ל) [ל"ל רבא], ל) [עירובין סד: ע"ש], ג) [ל"ל ובקרובים ובשבת וכ"א ברב אלפס סוף שבת דף עה:], ד) [ועי' תוספות עירובין סד: ד"ה פותחין], ב) ולעיל כא:ז. ו) ולעיל כב. ש) [נשיל כה.], ו) [נשיל כב. ע"א היטב], ו) [מוספתל פ"ו], ח) [חסר כאן תניא ע" ר"ן או אפשר דבברייתא דלעיל בסמון מיתנייא ואותן שתי נקודות שנדפסו אחר דבריו קיימין הס בטעות], **ט**) [לעיל כא:ן, י) דוכן גרסת תוס׳ בעירובין סד: דלא כגרסת רש"י וע"ש], ל) [דף עט.], ל) ל"ל ובלא,

תורה אור השלם יָהְיֶה בְּךְּ חֵטְא:

דררים כג כג יבוים כג כג 2. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמַּטוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַמַּטוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל תַּבַּטּחּר זְבְּבֵּ יִשְּׁרְעֵּר לֵאמֹר זָה הַדְּבָר אֲשֶׁר צְנָה יְיָ: במדבר ל ב

הגהות הב"ח

(מ) גמ' ר"ג סבר פותחיו יכו׳ ורב נחמן סבר אין פותחין. נ״ב ס״א ר״ג סבר אין פותחין ור"ג סבר פותחין: (3) רש"י ד"ה ורב נחמן וכו' מיחריטנא שרינן כנ"ל ותיבת לח

מוסף רש"י

בקיטונא. קיטון, חדר קטן של כית המדרש (שבת on.). פותחין בחרטה. כלומר החכם פותח לו בחרטה תחלה, לפיכך לריך לישב דעתו יפה לעקור לכו (ראמ״ה רווותו) ורב נחמן סבר אין פותחין. כלומר אין החכם פותח טצמו מחחיל לא בוא בחרטתו, ואם אינו מתר מעלמו אין מחירין לו, הילכך אין לריך החכם ליישב דעתו כל כך (שם). שתדורי. שנדרת (שם).

פירוש הרא"ש

בקימונא דבי רב. חדר ויכא החדרה מתרגמין . ועאל לקיטונא (בראשית מג): ר"ג סבר אין טוננו (כני ג סבר בחרמה. לריך למלוח פתח לעקור הנדר מעיקרו הלכך ירד ונתעטף לישב בחימה כמו והתניא. במסכת עירובין (דף סד:): ירד ר"ג וישב כו'. אלמא דבעי ישיבה: ר"ג סבר פותחין בחרעה. דלריך החכם לפתוח לו בתחלת הנדר ולהעמיד תחילת הנדר בטעות שיהא מתחרט על כך כדאמרינןש אילו היו עשרה בני אדם שיפייסוך באותה שעה דהשתא עקר ליה לנדריה

לגמרי דכמאן דלא הוי נדר דמי הלכך הואיל ולא אפשר בהיתר אי לאו דמיעקר נדרא בעי עיוני טפי למיעקריה ואהכי ישב: ורב נחמן סבר אין פוסחין בחרטה. ואי לא אמר בפירוש מיחריטנה (כ) [לה] שרינן ליה ולה בעי לעיוני ויכול להפר אפילו מעומד: ואמרו ליה זיל בעי רחמי אנפשך. כך פתחו לו בחרטה: הא לא חדלת. אלא נדרת אית בך חטא: אי אפשי שתידור לא אמר כלום. דאין הפרה בלשון הזה: ואם בא לקיימו ואמר לה יפה עשית שנדרת ואין כמותך אשה חשובה לפי שנדרת ואם לא נדרת אני הייתי מדירך שכל כך ישר בעיני: דבריו קיימין. דחין לך קיום גדול מזה: טלי ואכלי טלי ושתי. להכי נהט הכי משום דהוו דברים שיש בהם עינוי נפש ולרכי שבת נינהו: ולריך שיבטל בלבו. שיאמר בלבו מופר ליכי: חכם שחמר בלשוו בעל. מופר ליך: ובעל שאמר בלשון חכם. מותר ליך:

בקימונא דבי רב עומד יחידי ובלילה אמר ירבה אמר רב נחמן יהלכה נשאלין נדרים י עומד יחידי ובלילה מובשבת ובקרובים ואפי׳ היה להן פנאי מבעוד יום עומד יוהתניא ירד ר"ג מן החמור ונתעמף וישב והתיר לו נדרו רבן גמליאל סבר (6) י אפותחין בחרטה מיעקר נדר' בעינן ובעי עיוני יאהכי ישב ורב נחמן סבר 🌣 אין פותחין בחרטה ואפילו מעומד א"ל רבא לרב נחמן חזי מר האי מרבנן דאתא ממערכא ואמר איזדקיקו ליה רבנן לבריה דרב הונא בר אבין ושרו ליה נדריה ואמרו ליה זיל ובעי רחמי על נפשך דחמאת דתני רב דימי אחוה דרב ספרא יכל הנודר יאע"פ שהוא מקיימו נקרא חומא אמר רב זביד מאי קרא יוכי תחדל לנדור לא יהיה בך חמא הא לא חדלת איכא חמא תניא יי האומר לאשתו כל נדָרים שתדורי אי אפשי שתדורי איז זה גדר לא אמר כלום דיפה עשית ואיז כמותך ואם לא נדרת מדירך אני דבריו קיימין:

ילא יאמר אדם לאשתו בשבת מופר ליכי במיל ליכי כדרך שאומר לה בחול אלָא אומר לה מלי ואכלי מלי ושָתי והנדר במל מאליו א״ר יוחגן יוצריך שיבמל בלבו תניא בש"א בשבת מבטל בלבו בחול מוציא בשפתיו ובה"א האחד זה ואחד זה מבטל בלבו ואין צריך להוציא בשפתיו א"ר יוחנן "חכם שאמר בלשון בעל ובעל שאמר בלשון חכם לא אמר כלום דתני' יוה הדבר החכם מתיר ואין בעל מתיר שיכול ומה חכם שאין מפר מתיר בעל שמפר אינו דין שמתיר ת"ל

כלומר אי אפשי בהן אי נמי דאמר לה אין זה נדר לא אמר כלום דבהפרה לשון מפורש בעיא וכי קחני כל נדרים שתדורי עתיד במקום עבר הוא ושנדרת האמר ואשכחן טובא דכוותיה אי נמי שתדורי דוקא ואליבא דר"א דאמר בעל מפר נדרים שלא חלו [לעיל עה.] וסיפא קתני דנהי דבהפרה בעיא לשון מפורש בהקמה בחד מהנך לישני דתני בתר הכי סגי. ונראה בעיני דטעמא דמילתא דכיון דתניא לקתן?) קיים בלבו קיים לא גרעי הני לישני מקיים בלבו אבל בהפרה כיון דקי"ל וַלקמן עט. הפר בלבו אינו מופר אף כשהוא מוליא בשפתיו לריך שיהא לשונו ברור: מניא לא יאמר אדם לאשו בשבח מופר ליכי בעל ליכי כדרך שאומר לה בחול. הא דאסרינן למימר הכי לאו משום גזירה דהיתר נדרים דחכם הוא דהא כיון דאמר לה טלי אכלי לצי בשל ביל לורך השבת הוא ואפילו בשאלה שרי אלא טעמא דמילמא דכיון דאפשר לשנויי משניגן: ולריך שיבטלנו בלבו. דאע"ג דאמר לה טלי ולכורך השבת הוא ואפילו בשאלה שרי אלא טעמא דמילמא דכיון דאפשר לשנויי משניגן: ולריך שימעל בלבו. דאע"ג דאמר לה טלי ולריך שיאמר בלבו שיהא הנדר בטל: ובחול מוליא בשפחיו. אם נדרה בחול לריך להוליא השפתיו ביון שאמר לה טלי ואכריך להוליא בשפתיו ביון שאמר לה טלי ואכריך להוליא בשפתיו ביון שאמר לה טלי ואכרי דהך ברייתא נמי אאידך קיימא. ואית דגרסי ולערב בחול מוציא בשפתיו וכולה אנדרה בשבת קאי דנהי דבשבת משתריא בביטול שבלב לערב בחול צריך שיוציא בשפתיו. ולא נהירא דאי הכי מאי אחד זה ואחד זה דקאמרי ב״ה אלא ודאי לא גרס לערב. ומקשו הכא היכי אמרי ב״ה אחד זה ואחד זה מבטל בלבו וא"ל להוליא בשפתיו נהי דאמר לה טלי ואכלי טלי ושתי מי עדיף [האין לישנא מאין כאן נדר ואי אפשי שתדורי דאמרינן לעיל לפום פירוש בחרא דכתבינן בההיא דלא מהני בהפרה וכ"ת שאני התם שלא בטלו בלבו הא תניא לקמן? דהפרה בלב לא מהניא והא לאו קושיא היא דכי אמר לקמן הפר בלבו אינו מופר ה"מ היכא דלא אמר לה טלי ואכלי טלי ושתי אבל היכא דאמר לה הכי בבטול שבלב מהני דנהי דאי אפשי שחדורי ואין זה נדר לא מהני טפי עדיף בטול בלב כל היכא דאמר לה טלי ואכלי טלי ושחי מהיכא שלא בטל בלבו ומוליא בשפחיו לשון גרוע דהיינו אי אפשי שתדורי ואין זה נדר כך העלו בתוספות. ויש לרמב"ם ז"ל בזה דרך אחרת שאינה מחוורת וכבר השיגו בה הראב"ד ז"ל. וכי קתני בברייתא דלעיל לא יאמר אדם לאשתו בשבת מופר ליכי בטל ליכי כדרך שאומר לה בחול לאו למימרא דבחול לריך למימר הכי דהא אמרי ב"ה דבין בשבת בין בחול כל שאמר לה טלי ואכלי ובטל בלבו סגי אלא כדרך שהוא רגיל לומר לה בחול קאמר: אמר ר' יוחנן חכם שאמר בנאין בעל. דהיינו לאון הפרה במדבר לאון חכם שאמר מותר ליך. לאון בעל מפורש הוא בכתוב דהיינו לאון הפרה במדבר לן ולאון חכם דהוי מותר ליך. משמע ליה מדכתיב לא יחל דברו (שם) כלומר לא יעשה דבריו חולין ודרשינן [חגיגה י.] אבל אחרים מוחלין לו שעושין אותו חולין ובחולין מוחר שייך למימר בהו

בקיטונה דבי רב. בחדר של בית המדרש: ה"ג י ר"ג סבר הין פוסחין בחרטה. אלא לריך למצוא פתח מתוך הנדר. ולפי שלריך לעיוני בפתחא ירד מן החמור וישב: ורב נחמן סבר פוחחין בחרטה. הלכך אפילו מעומד. ולא פירש כן רש"י ז"ל בפרק הדר

> דקיימא לן פותחין בחרטה כיון דמעיקרא דמילתא פותחין בחרטה ולא בעינן יושב אפילו לא נתחרט ואנו לריכין לחזר אחר פתחים להתירו לא בעיא יושב דכיון דעיקר דינא מעומד סוף דינא מעומד. ולפי שלא ירדתי לטעמו איני אומר כן: חזי מר ההוא צורבא מרבנן. דקאמר דבמערבא אמרי שהנודר חוטא הוא: סניא האומר לחשתו. אחר שנדרה כל נדרים שתדורי אי אפשי שתדורי אין רלוני שתהא נודרת מכאן ואילך אף על גב דמשמע ממילמיה דמאי דנדרה עד השתא ניחא ליה ומקיים להו לנדריה שנדרה עד עכשיו אפילו הכי לא אמר כלום שאין זו הקמה ואילו רצה אח"כ להפר ביום שמיעה רשאי אבל אם אמר לה יפה עשית (אין כמותיך) כשנדרת נדרים הללו אי נמי דאמר לה אין כמותיך אי נמי דאמר לה אם לא נדרת אני מדירך דבריו קיימין דכל הני לישני הקמה משמע. ולפי פי׳ זה כולה ברייתא בהקמה אלא דלישנא דרישא לא מהני בה והני לישני דסיפא מהני בה. ולהאי פירושא לא גרסינן בהך ברייתא אין זה נדר לא אמר כלום דלישנא דאין זה נדר לא משמע אלא בנדרים שנדרה כבר. ומאז דגרים ליה מפרש לברייתא הכי האומר לאשתו בנדרים שעברו אי אפשי שתדורי

> וערוביו סד:). וכתב הרשב"א ז"ל דלדידן

סעיי א: סעיי א: סב ד ה מייי פי"ג מהלי נדרים הלכה [ב] גן נמב טוש"ע י סימן רלד סעיף לו: בג וז מיי׳ פי״ג מהלי נדרים הלי ח סמג לאוין רמב טוש״ע י״ד סימן רלד סעיף כד ולח: סד ח מייי שם הלכה [ד] ו טוש"ע שם סעיף םה ט מיי שם הלי ב שבוטום הלי ה חמג לאויו שפועות הכי ה סומג למוץ רמא טוש"ע י"ד סימן רלד סעי' לו וסימן רכח סעיף תוםפות

אר"ג הלכה נשאלי' גדו עומד יחידי ובלילה כו' אפי' היה אפשר להן מבעוד יום. ונלגד שיהא לנורד השנת: ר"ג סבר תהית (עי לעיל כא:), אלא לריך למלוא לו פתח אחר חרטה מעלייתא ולעשות הנדר טעות: ומעקר גדרא בעי' ובעי עיונא. ולהכי ישנ ר"ג: ור"נ סבר פותחי' בחרמה. ולא נעי עיונא, הלכך אפי' מעומד: חזי מר בו'. כמה הם מקפידים על נודרי נדרי': א"ר יוחנן צריך שיבש' בלבו. הא דתני נשנת א' בתבו. הם דמני בשבת הי לה טלי אכלי לריך שיחשוב בלבו הפרה מעליא: וב"ח בשפתיו. ומתניתא דקתני כדרך שא' לה נחול משמע דבחול בעי אמירה, ה"פ אם בא לומ׳ בשבת לא יאמר כדרך שהוא רגיל לו׳ בחול, ה״ה דאי בעי מפר בלא אמירה. וא"מ לר' יוחנן דא' ולריך שיבטל בלבו א"כ למה לי למימר טלי אכלי, וי"ל דמ"מ בעי טפי מכני, די לינו וו בעי להודיע לה שהפר לה בלבו וקאמר לה טלי אכלי, א״נ הך ברייתא אפלוגתא דב"ש יאן כנייתנו מפנוגנות זכ ע וב"ה קיימי, כי א' לה טלי ואכלי לריך עו' בטול בלב: חכם שא' בלשו'. הפרה ווכם שא בלשון הפנה דכתי' (נמדגר ל) גני געל: ובעל שא' בלשון חכם. דכתי׳ (שם) לא יחל דברו, ודרשי מינה (חגיגה י.) הוא אינו מוחל אבל אחרי מוחלי׳ דהיינו חכם, והיינו (התרה] דהא לא כתי' ביה הפרה: זה הדבר. מיעוט, . החכם מחיר כו': שיבול

החסם ממיר כר: שיבור משמע ליה מדכתיב כח יחל ובנו ושטן משות את שביה החסם ביי ח"ל ברי.

ולא היה לרין מו לקיי אל חרי שור מה מס מסברא דמון לנו לחלק, ולא שקיל וערי מלמודא למפרך מידי אהך קייו: וצריך שיבשל בלבו בו'. וממיחא דקמני כדרך שאומר לה בחול בעי אמירה ה"ק אם בא לומר בשבת הא"ר יוחנן דאר ממירה ה"ק אם בא לומר בחול החל אתרי דשוים הם מסברא דמון לנו לחלק, ולא שקיל וערי מלמודא למפרך מידי אהך קייו: וצריך שיבשל בלבו ברי במול נמי אין לריך אמירה אלא אורחא דמיל מלמיל מקט לפי שדרך אדם להפר באמירה דאם לו מדע האשם דהפר לה וא"מ ולרי יוחנן דאתר וצריך שיבשל בלבו למה ליה למית של החלה בי ביש בשבת ולב"ה אפיר בול והי"ל ביי לוסוריע לה שהפה בלב אלא עם טלי ואכלי ומיל הפרה בלב צ"ש בשבת ולב"ה אפיר בול והי"ל ביי לחללי לא מהילא הפרה בלב לאל עם טלי ואכלי מהיל הפרה בלב צ"ש בשבת ולב"ה אפיר מול והיי מידי לא לבו ואי ליחול למות של להוד שהפר בלבו דמי או מופר שאים ולה שליל בלבו כלותר שחמר בלבו מיה או להייט שבירך ולא השמיע לאוט: חבם שאשר בלשון בעל. בלשון הפרה לא אמר כלום כדי ליתן חילוק בין הפרת בעל להתרת חכם: שיבול ובזה חבם שאין בשר בתיר. ק"ו לרווא בעלת בעלתא הוא לא לחדין זה מזה ליתן את האמור של זה בוה של הבר מול לו מתר מכם בעל להתרת חכם: שיבול ובזה חבם שאין בשר בתיר. ק"ו לרווא בעלתא הוא לאי לא כתיב מישטא ממילא היו לחדן זה מזה ליתן אות האמור של זה בזה ושל זה הדבר מנא לן דמכם אינו מפר: